

Jernbaneverket

Statens vegvesen

Naturfareprosjektet. Delprosjekt 2
- Beredskap og krisehåndtering

Delrapport 1 - Beredskapsplaner og krisehåndtering

64
2014

R
A
P
P
O
R
T

Naturfareprosjektet: Delprosjekt 2. Beredskap og krisehåndtering

Delrapport 1

BEREDSKAPSPLANER OG KRISEHÅNDTERING

Norges vassdrags- og energidirektorat i et samarbeid med Statens vegvesen og Jernbaneverket

2014

Rapport nr. 64/2014

Delrapport 1- Beredskapsplaner og krisehåndtering

Utgitt av: Norges vassdrags- og energidirektorat i et samarbeid med Statens vegvesen og Jernbaneverket

Utarbeidet av: Delprosjekt 2

Forfatter: Bjørn H. Stuedal, Stuedal Kommunikasjon

Dato: 15.05. 2014

Opplag:

ISBN: 978-82-410-1016-3

Sammendrag: Rapportene vurderer de tre etatenes beredskaps-planer og hvordan disse er koordinert i forhold til hverandre og i forhold til andre involverte. Prosjektet har fokus på overordnet strategisk nivå, spesielt i forhold til kommunikasjon mellom etatene og overfor øvrige aktører. Basis for vurderingene er godkjente planer og evalueringsrapporter, samt muntlige kilder i og utenfor berørte organisasjoner.

Emneord: Beredskap, kommunikasjon

Forord

NIFS-prosjektet er et felles satsningsområde mellom Jernbaneverket, Norges vassdrags- og energidirektorat og Statens vegvesen.

Prosjektperioden er definert som 2012 – 2015. Planlagt budsjett på 42 millioner i perioden.

Stort fokus på intern kompetanse og faglig utvikling bidrar i tillegg med anslagsvis 30 årsverk fra etatene i samme periode. Prosjektet er allerede i leveransefasen, 7 delprosjekter er etablert, og opp i mot 100 medarbeidere i de tre etatene er involvert i større eller mindre grad.

1 Innhold

1	Innhold.....	2
2	Bakgrunn for prosjektet	4
3	Avgrensninger	5
4	Hovedfunn	6
5	Anbefalinger	7
6	Eksisterende dokumenter og føringer	8
7	Ord og begreper	9
8	Forkortelser	11
9	Planverkene	12
10	Krisedefinisjoner i de tre etatene.....	14
10.1	Jernbanelivet	14
10.2	NVE	14
10.3	Statens Vegvesen.....	14
10.4	Konklusjon	15
10.5	Anbefaling.....	15
11	Beredskap	16
11.1	Jernbanelivet	16
11.2	NVE	17
11.3	Statens Vegvesen.....	18
11.4	Konklusjon	21
11.5	Anbefaling.....	21
12	Krisehåndtering	22
12.1	Jernbanelivet	22
12.2	NVE	23
12.3	Statens vegvesen	23
12.4	Konklusjon	23
12.5	Anbefaling.....	24
13	Roller i forhold til andre aktører	25
13.1	Formelt ansvar og roller	25
13.2	Ansvar og roller - fra Stortingsmeldinger og tildelingsbrev	27
13.3	Roller og ansvar i følge planverkene – samhandling.....	29
13.4	Konklusjon	29
13.5	Anbefaling.....	30
14	Kommunikasjonsflyt og -kontroll.....	31
14.1	Intern infolyt og kontroll – beredskapsverktøy	31

14.1.1	Jernbanelognet	31
14.1.2	NVE	31
14.1.3	Statens vegvesen	32
14.1.4	Departement, Fylkesmann, DSB, kommuner, politi, helseforetak	32
14.2	Ekstern informasjonsflyt	33
14.2.1	Kommunikasjonsoppgaver (media/eksternt) beredskapsfase	33
14.2.2	Kommunikasjonsoppgaver (media/eksternt) håndteringsfase	34
14.2.3	Jernbanelognet	35
14.2.4	NVE	35
14.2.5	Statens vegvesen	36
14.2.6	Koordinering av informasjon	36
14.3	Krisekommunikasjon taktisk nivå – felles situasjonsbilde	36
14.3.1	Illustrasjon av crisekommunikasjon taktisk nivå (formelt)	37
14.3.2	Illustrasjon av crisekommunikasjon taktisk nivå (reelt)	38
14.4	Sentrale spørsmål som ikke er dekket av planverkene	38
14.5	Konklusjon	39
14.6	Anbefaling	39

2 Bakgrunn for prosjektet

Prosjektet "NIFS" – Naturfare, Infrastruktur, Flom og Skred – er et felles satsningsområde mellom Jernbaneverket, Norges vassdrags- og energidirektorat og Statens vegvesen. Prosjektperioden er fra 2012 – 2015. Ett av de syv delprosjektene er gitt tittelen "Delprosjekt 2, Beredskap og krisehåndtering".

Delprosjektets mål er å identifisere de overordnede strategiske områdene innen beredskap og krisehåndtering som etatene før, under og etter hendelser bør samarbeide om.

Delprosjektet tar for seg eksisterende planverk i de tre etatene, ser på gjeldende praksis og erfaringer fra reelle hendelser, samt evalueringer av gjennomførte øvelser. Prosjektet søker å tydeliggjøre roller og ansvar etatene i mellom, og i forhold til øvrige aktører som kommune, politi, fylke og fylkesmann. Prosjektet skal også peke ut hvilke tiltak som kan bidra til å legge til rette for et slikt samarbeid.

Delprosjekt 2 vil ut fra dette komme med konkrete innspill/forslag til forbedringer i planverk og rutiner, for å sikre en best mulig rolleforståelse, kommunikasjonsflyt og -kontroll etatene i mellom, og mellom etatene og de andre aktørene. Delprosjekt 2 vil levere dette i form av delrapporter under prosjektperioden:

Delrapport 1: Beredskapsplaner og krisehåndtering	Høst 2013*
Delrapport 2: Krisestøtteverktøyet CIM – anbefalinger	Vår 2014
Delrapport 3: Informasjonsflyt og -deling under øvelser og reelle hendelser	Høst 2014
Samlerapport med oppdatert status	Høst 2015

*) revidert utgave vår 2014 etter endrede planverk i NVE

Denne delrapporten tar for seg de tre etatenes planverk og hvordan disse er koordinert i forhold til hverandre og i forhold til andre involverte.

Rapporten ble avsluttet den 1. oktober 2013. Endringer i Statens Vegvesen og Jernbaneverkets organisasjon og planverk etter dette er ikke omtalt.

Rapportens omtale av NVEs planverk ble revidert mai 2014, etter endrede planverk i NVE. Revidert rapport avsluttet 15. mai.

3 Avgrensninger

Delprosjekt 2 begrenser seg til å se på hendelser som skred og flom, der hendelsen berører NVE, JBV og SVV samlet eller minst to av aktørene.

Prosjektet ser på både beredskapsplaner og faktisk krisehåndtering i forhold til forebygging og forhøyet beredskap ved økt fare for hendelser og når hendelse faktisk har inntruffet.

Prosjektet har hovedfokus på overordnet strategisk nivå men berører også kriseledelse på taktisk nivå, spesielt i forhold til kommunikasjon mellom etatene og mot øvrige aktører. Prosjektet går ikke detaljert inn på operativt nivå.

Prosjektet legger godkjente planer og evalueringsrapporter til grunn, samt relevante delrapporter i NIFS etter hvert som disse har blitt tilgjengelig. I tillegg benyttes arbeidsgruppen og muntlige kilder i de tre etater og deres samarbeidspartnere som informanter.

4 Hovedfunn

Etter gjennomgang av de tre etatenes planverk, samt lover, forskrifter, stortingsmeldinger og tildelingsbrev til etatene, konkluderer Delprosjekt 2 med følgende:

- Planverk og organisering av krisehåndtering bygger i hovedsak på de samme prinsipper
- Planverkene er i hovedsak kun begrenset til egen virksomhet.
- Etatene benytter ulike begreper.
- Etatene definerer og forstår begrepene ulikt.
- Etatene forholder seg ulikt til trinnvis beredskap.
- Fylkesmannens samordning og NVEs faglige koordinerende roller oppleves ikke godt nok avklart i forhold til hverandre.
- Instruksjoner for informasjonsdeling og samordning, samt kvalitetssikring av dette mangler.
- Etatene benytter foreløpig ikke samme system for kriselogg.

5 Anbefalinger

DP2 anbefaler at de tre etatene enes om felles begrep for beredskap og krise, samt samme betegnelse på de ulike beredskaps- og krisenivåene. Det bør skilles mellom aktiviteter knyttet til beredskap og krisehåndtering.

Planverkene internt i de tre etatene bør redigeres for konsekvent begrepsbruk.

For dimensjonerende beredskap anbefales å bygge videre på de tre nivåene som nå er i ferd med å innføres; gul, oransje og rød.

NVEs og Fylkesmannens samordnende roller bør konkretiseres, spesielt i forhold til de andre aktørene. Konkret ansvar og rolle for de ulike beredskaps- og krisenivåene bør presiseres. Dette bør avklares med Olje- og energidepartementet, Samferdselsdepartementet, Justis- og beredskapsdepartementet, samt med Kommunal- og regionaldepartementet, og samordnes med de øvrige involverte enheter. Fylkesmannens og NVEs roller bør deretter kommuniseres til de andre aktørene samt implementeres i deres planverk.

Instrukser for informasjonsflyt og -kontroll mellom etatene bør utarbeides.

Rutiner for samordning av ekstern informasjon bør utarbeides.

6 Eksisterende dokumenter og føringer

LOV 1995-08-04 nr 53: Lov om politiet (politiloven)

FOR 1990-06-22 nr 3963: Almennelig tjenesteinstruks for politiet (politiinstruksen)

LOV 2010-06-25 nr 45: Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven)

LOV-2008-06-27-71: Lov om planlegging og byggesaksbehandling (plan- og bygningsloven)

Lov om vassdrag og grunnvann (vannressursloven)

FOR 2008-04-18 nr 388: Instruks for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet til Fylkesmannen og Sysselmannen på Svalbard

Forskrift om beredskap (Beredskapsforskriften) av 16. desember 2002

Meld. St. 29 (2011–2012): Melding til Stortinget "Samfunnssikkerhet"

Meld. St. 15 (2011–2012): Melding til Stortinget "Hvordan leve med farene – om flom og skred"

Nasjonalt risikobilde 2014 , DSB

OED: Tildelingsbrev til Norges vassdrags- og energidirektorat 2012

Retningslinjer for regionalt samordningsansvar ved kriser, Kgl.res av 12.12.1997

Nasjonal beredskapsplan for fjellskred, NVE Rapport 61 / 2013

Gjeldende beredskapsplaner for NVE

Gjeldende beredskapsplaner for JBV

Gjeldende beredskapsplaner for SVV

7 Ord og begreper

Felles begrepsbruk og -forståelse for beredskap og krisehåndtering gjør at aktørene enklere kan samarbeide og forstå hverandres planverk og iverksatte aktiviteter. Det følgende er de mest benyttede definisjoner/forklaringer på vanlige ord og begreper. DP2 anbefaler at disse benyttes som standard i de tre etatenes planverk.

Ord/begrep	Definisjon/forklaring	Kilde/merknad
Samfunnssikkerhet	Den evne samfunnet har til å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner, og ivareta borgernes liv, helse og grunnleggende behov under ulike former for påkjenninger	St.meld. nr. 17 (2001 – 2002)
Beredskap	Forberedte tiltak for å forebygge, begrense eller håndtere kriser og andre uønskede hendelser	NOU 2000:24
Trinnvis beredskap	Forberedte tiltak som kan iverksettes når forhåndsdefinerte terskler/trusler dukker opp. (reaktiv – hendelsesstyrt)	Statens Vegvesen / Jernbaneverket
Dimensjonert beredskap	Beredskapstiltak som endres i takt med risikoutviklingen (proaktiv/dynamisk – forutsetter en løpende risikovurdering)	Statens Vegvesen / Jernbaneverket
Konsekvens	Mulig følge av en uønsket hendelse	NS-ISO 31000
Sannsynlighet	I hvilken grad det er trolig at en uønsket hendelse vil inntreffe	NS-ISO 31000
Krise	En hendelse som har et potensial til å true viktige verdier og svekke en virksomhets evne til å utføre sine samfunnsfunksjoner	St.meld 17 (2001-2002)
Kriseplan / Krisehåndteringsplan	Et sett av prosedyrer for å formulere og gjennomføre en effektiv respons innen tidsrammen tillatt av krisen.	The Oxford Essential Dictionary of the US Military
Krisehåndtering	En systematisk innsats av organisasjonens medlemmer og eventuelt eksterne aktører, for å avverge krise eller å effektivt håndtere de som oppstår	Pearson og Clair 1998:61
Samfunnskritisk infrastruktur	De anlegg/systemer som er nødvendig for opprettholdelsen av samfunnets kritiske funksjoner, og som igjen dekker samfunnets grunnleggende behov og befolkningens trygghetsfølelse	NOU 2006:6
Kritisk samfunnsfunksjon	Funksjoner og tjenester som dekker samfunnets grunnleggende behov og befolkningens trygghetsfølelse	NOU 2006:6

Normalisering	Den/de prosessene som fører organisasjonen/systemet tilbake til vanlig drift	
Risiko	Kombinasjon av sannsynlighet/muligheten for og konsekvens av at hendelse/situasjon inntreffer	NS-ISO 31000
Risikoanalyse	En systematisk gjennomgang av et system i den hensikt å beregne systemets evne til å motstå uønskede hendelser	NOU 2000:24
Sikkerhet	Begrepet dekker alle uønskede hendelser, uavhengig av om de er utilsiktede eller tilsiktede. Sikkerhet mot uønskede utilsiktede hendelser = «trygghet» Sikkerhet mot uønskede tilsiktede hendelser = «sikring».	Vedlegg (Vinje) til NOU 2006:6
Trygghet (Safety)	Tiltak mot uønskede hendelser forårsaket av tilfeldigheter/ikke-villede hendelser i form av trygghet	
Sikring (Security)	Tiltak mot uønskede, villede hendelser	
Sikkerhetskultur	Summen av ansattes kunnskap, motivasjon, holdninger og atferd som kommer uttrykk gjennom virksomhetens totale sikkerhetsatferd	Fra NSM
Trussel	Et hvert forhold eller enhver enhet med potensiale til å forårsake en uønsket hendelse	NOU 2000:24
Sårbarhet	Et uttrykk for de problemer et system får med å fungere når det utsettes for en uønsket hendelse, samt de problemer systemet får med å gjenoppta sin virksomhet etter at hendelsen har inntruffet.	NOU 2006:6
Sårbarhetsanalyse	En systematisk gjennomgang av et system i den hensikt å beregne evne til å motstå trusler og overleve uønskede hendelser, ved å identifisere trusler, klargjøre risiko og evaluere evne til stabilisering av systemet	NOU 2000:24
Tilsiktet handling/viljeshandling	En handling som har til hensikt å påføre skade eller tap av verdier (for eksempel spionasje, terrorisme, kriminalitet)	NOU 2006:6 notat 4
Utilsiktet hendelse	En hendelse som oppstår som følge av en situasjon eller handling (for eksempel naturkatastrofer, trafikkulykker)	NOU 2006:6 notat 4

8 Forkortelser

I de tre etatenes planverk og prosedyrer benyttes en rekke forkortelser, dels uten forklaring. Det følgende er en oppstilling på de mest sentrale forkortelsene, med forklaring. Skal forkortelser benyttes i etatenes planverk i fremtiden, anbefaler DP2 at det inkluderes en oversikt med forklaring, som følger som vedlegg til planverkene.

Sentrale forkortelser som benyttes i de tre etatenes planverk i dag

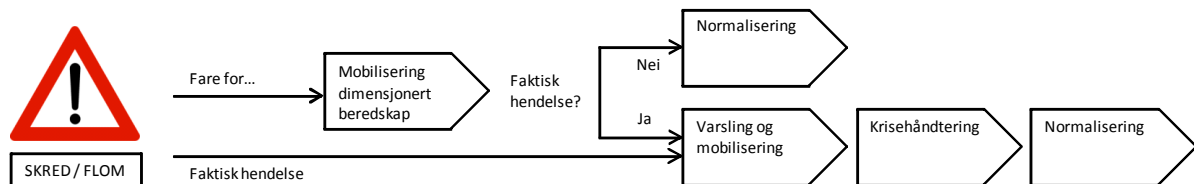
AMK	Akuttmedisinsk kommunikasjonssentral
CIM	Web-basert beredskapsverktøy
DM	Direktørmøte (NVE)
DSB	Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap
FORF	Frivillige Organisasjoners Redningsfaglige Forum
HOD	Helse- og omsorgsdepartementet
HRS	Hovedredningssentralen. Lokalisert på Sola og i Bodø
IL	Innsatsleder (Politiet)
JBV	Jernbaneverket
JD	Justisdepartementet (Nå; Justis- og beredskapsdepartementet)
KSE	Regjeringens krisestøtteenhet
LRS	Lokal redningssentral. (Politiet)
LV	Lokal legevaktsentral
NGU	Norges geologiske undersøkelse
NVE	Norges vassdrags- og energidirektorat
OED	Olje- og energidepartementet
SBS	Sivilt beredskapssystem
SD	Samferdselsdepartementet
SVV	Statens vegvesen
VED	Vassdrags- og energidirektøren

9 Planverkene

NIFS Delprosjekt 2 har gjennomgått de tre etatenes planverk, med tanke på å avdekke eventuelle uklarheter - da spesielt i forhold til samarbeid på tvers av etatene og i forhold til andre, involverte aktører.

Delprosjektet har tatt utgangspunkt i følgende hendelsesløp skal dekkes av planverkene; Beredskap, varsling og Mobilisering, Håndtering, Normalisering. (Figur under).

Flytskjema hendelse

De tre etatenes beredskapsorganisasjoner bygger alle i hovedsak på det som kalles en **funksjonell linjeorganisasjon med stabfunksjoner**. (Jacobsen og Thorsvik, Hvordan organisasjoner fungerer, 2009). Denne organiseringen følger i stor grad Forsvarets prinsipper for effektiv stridsledelse, der alle har en tildelt spesifikk oppgave (funksjon). Strukturen setter, på grunn av linjen, klare ansvarsforhold. (Håndbok i stabstjeneste for Forsvaret, 2010)

Sentralt i denne strukturen står begrepene *kommando, kontroll, koordinering og kommunikasjon*. Kommando menes i denne sammenheng å organisere for en effektiv og funksjonell planlegging og ledelse (kontroll) av en operasjon. Dette er den prosessen hvor sjefen (i etatenes planverk: beredskapsleder eller kriseleder), assistert av sin stab, organiserer, leder og koordinerer virksomhetens tildelte ressurser. (Forsvarets doktriner for landoperasjoner, Forsvarets Overkommando, 2004)

Beredskapsleders/kriseleders rolle er å ivareta et antall funksjoner:

- Kjenne høyere leders intensjoner/virksomhetens mål
- Vurdere situasjonen
- Ta beslutninger
- Tildele oppdrag
- Tildele ressurser
- Oppfølging av gitte oppdrag

Staben er til for å kunne gi råd og støtte, samt for å kunne støtte underordnede ledere. Stabens funksjoner er å:

- Samle informasjon
- Vurdere
- Forutse
- Informere
- Anbefale
- Distribuere direktiv og ordre på vegne av beredskapsleder
- Føre tilsyn
- Koordinere

Informasjonsstyring (kommunikasjon) er evnen til å styre relevant informasjon til rett person på riktig tid, i en slik form at den støtter beslutningsfatteren og gir en best mulig tidsriktig situasjonsforståelse.

Informasjonsstyring styrer informasjon fra forskjellige kilder og identifiserer hva som er relevant informasjon for den enkelte, hvor relevant informasjon er grunnlaget for å kunne utøve effektiv ledelse og ta riktige beslutninger. (Forsvarets doktrine for landoperasjoner, Forsvarets Overkommando, 2004)

I all krisehåndtering er det derfor av avgjørende betydning å sikre kritisk informasjonsflyt. Dette for å sikre utnyttelse av tilgjengelige ressurser på en mest mulig hensiktsmessig måte, samt gjennom en fleksibel og dynamisk informasjonsutveksling sikre oppfølging av gitte oppdrag.

Delprosjekt 2 har gjennomgått de tre etatenes planverk, samt lover, forskrifter, stortingsmeldinger og tildelingsbrev til etatene, for beskrivelse av roller og ansvar i de ulike fasene av beredskaps- og krisearbeidet. Prosjektet har også sett etter prosedyrer og instruksjoner for samhandlingen mellom de tre etatene, samt prosedyrer for informasjonsflyt og -kontroll mellom aktørene.

Denne delrapporten omfatter ikke normaliseringsfasen.

10 Krisedefinisjoner i de tre etatene

Felles begrepsbruk og felles sett av definisjoner er en stor fordel skal samhandling fungere optimalt. Dagens planverk i de tre etatene bruker disse definisjonene:

10.1 Jernbaneverket

Jernbaneverket benytter "Kriseledelse" og "Beredskapsledelse" om hverandre for å beskrive organiseringen i forbindelse med krisehåndtering. Samtidig legger JBV's planverk opp til "Dimensjonerende beredskap" som er forebyggende/forberedende. Begrepene "sentral kriseledelse" og "strategisk kriseledelse" benyttes også om hverandre i planverket. Begrepet "Krise" er ikke definert i planverket.

Jernbaneverket har i sin "Overordnet beredskapsplan for Jernbaneverket" definert disse tre nivåene;

Nivå 1 – operativ beredskap

Nivå 2 – regional beredskapsledelse (RBL)

Nivå 3 – sentral kriseledelse (SKL)

10.2 NVE

NVE har definert tre nivåer for sin krisehåndtering:

Nivå 1 – Operativt

Nivå 2 – Taktisk

Nivå 3 – Strategisk

NVE har definert begrepet krise slik: "En hendelse som har potensial til å true viktige verdier og svekke en virksomhets evne til å utføre sine samfunnsfunksjoner". NVE følger trinnvis beredskap i 4 trinn og ulike ledernivå har myndighet til å iverksette de ulike trinnene.

10.3 Statens Vegvesen

Statens vegvesen bruker følgende definisjon på en krise:

«En faresituasjon eller hendelse som har potensiale til å true viktige verdier og svekke en organisasjons evne til å utføre viktige funksjoner»

Definisjonen tar utgangspunkt i sårbarhetsutvalgets forståelse av en krise. Dette for å tydeliggjøre avgrensningen mellom hendelser som håndteres av den normale beredskapen, og de hendelsene som krever en krisehåndtering etter prinsippene om krisehåndtering og System for krisehåndtering i Statens vegvesen.

Statens vegvesen bruker følgende definisjon på krisehåndtering:

«Summen av de tiltak som iverksettes, herunder organisering, prosedyrer og strategier, for å kontrollere krisen samtidig som en forsøker å oppløse den.»

Definisjonen er hentet fra Sivilt beredskapssystem (SBS).

Krisehåndtering i Statens vegvesen deles inn i tre nivåer som skal kunne fungere uavhengig, men også kunne bistå hverandre, tilsvarende som hos NVE og Jernbaneverket. Disse tre nivåene er:

Nivå 1 – Operativt

Nivå 2 – Taktisk

Nivå 3 – Strategisk

10.4 Konklusjon

Det er i dag ulik begrepsbruk i de tre etatene, og dels også innad i JBV, SVV og NVE. Dette kan virke forvirrende og vanskeliggjøre enhetlig kommunikasjon.

10.5 Anbefaling

Felles begrepsbruk vil være en stor styrke i beredskapsarbeidet, og prosjektet anbefaler at det benyttes felles begreper og nivåer.

11 Beredskap

Med beredskap forstås her de forebyggende og kriseforberedende planer og tiltak, mens krisehåndtering omfatter selve håndteringen av en reell hendelse. Med dimensjonerende beredskap menes beredskapstiltak som endres proaktivt og dynamisk i takt med risikoutviklingen etter en løpende risikovurdering.

11.1 Jernbaneverket

Jernbaneverket har innført egen instruks for tiltak ved ugunstige vær-situasjoner. Hensikten med instruksjonen er å forhindre at kritiske tilstander i underbygning og sideterreng som følge av ugunstige vær-situasjoner får sikkerhetsmessige konsekvenser.

Omfanget på tiltakene ved ugunstige vær-situasjoner er begrenset til kun å gjelde beredskap mot hendelser og ikke håndtering av hendelser som oppstår på grunn av ugunstige vær-situasjoner. For dette gjelder egen instruks.

Jernbaneverket har en dimensjonerende beredskap som ved jernbaneulykke eller alvorlig jernbanehendelse skal være i stand til å håndtere følgende; "At jernbaneulykker eller alvorlig jernbanehendelser ikke utvikler seg til å få alvorligere konsekvenser enn fra den opprinnelige hendelsen".

Denne er bygget opp slik:

Det trinnvise beredskapssystemet er delt inn i tre beredskapsnivåer; gul-, oransje- og rødberedskap med en økende grad av aktivitet. Ved en økt mengde regn og/eller snøsmelting over en løpende akkumulerende periode på 12 timer, vil en få økt sannsynlighet for potensielle sikkerhetskritiske hendelser slik som erosjonsskader, flom, flomskred, jordskred og kollaps i vannmettede fyllinger. Beredskapen er ment å øke med økende sannsynlighet for potensielle sikkerhetskritiske hendelser.

Det er også andre værforhold som kan øke sannsynlighet for potensielle sikkerhetskritiske hendelser, det må derfor utøves skjønn for å vurdere behovet for økt beredskapsnivå for dette.

Ved **gul beredskap** er driftsituasjonen på banestrekning lik normal drift. Verdier for vanntilførsel ligger mellom gul og oransje terskelverdi og/eller når vær-situasjonen vurderes slik at sannsynligheten for sikkerhetskritiske hendelser øker. Beredskapsnivået fører til at det arbeides med å mobilisere ressurser for behov som kan oppstå.

Ved **oransje beredskap** kan driftsituasjonen på banestrekning være lik normal drift, men det kan være innført sikhastighet på banestrekning. Oransje beredskap iverksettes når vanntilførsel ligger mellom oransje og rød terskelverdi og/eller når vær-situasjonen vurderes slik at sannsynligheten for sikkerhetskritiske hendelser øker utover gult beredskapsnivå. Oransje beredskapsnivå fører til hyppige ekstravisitasjoner og inspeksjoner av enkeltpunkter. Behov for ekstravisitasjoner med arbeidstog kan føre til at enkelte tog må innstilles.

Ved **rød beredskap** innføres det begrensninger på banestrekning. Banestrekning bør være stengt. Dersom det er vurdert som forsvarlig kan det innføres sikhastighet. Rød beredskap iverksettes når vanntilførsel ligger over rød terskelverdi og/eller når vær-situasjonen vurderes slik at sannsynligheten for sikkerhetskritiske hendelser er svært høy. Rødt beredskapsnivå fører til skjerpet overvåking av vær-situasjonen, og banestrekning med tillatt trafikk har svært hyppige ekstravisitasjoner.

11.2 NVE

Innen ansvarsområdene skred og flom opererer NVE med fire nivå; normal drift, økt aktsomhet, beredskap, høy beredskap.

Normal drift er vanlig arbeidshverdag og håndterer vanlige driftsutfordringer.

Økt aktsomhet håndterer ekstremværsvarsel fra met.no fase A, varsel om snøskredfare grad 3 eller høyere, varsel om flom- eller jordskredfare (gult nivå), fare for skader uavhengig av varslingsnivå basert på egen vurdering og/eller bekymringsmelding fra eksternt hold.

Beslutning om å iverksette økt aktsomhet tas av regionsjef eller avdelingsdirektør.

Beredskap settes når det har skjedd minst en hendelse, eller når det er en klar forventning om alvorlige hendelser som krever innsats av NVE ut over det ordinære. Også ved ekstremvarsel fra met.no, varsel om faregrad 4 eller 5 for snøskred, varsel om flom eller jordskredfare på nivå oransje eller rød.

Beslutning om å iverksette Beredskap tas av NVEs direktør, eller regionsjef i samråd med avdelingsdirektør.

Høy beredskap settes når det er behov for døgnkontinuerlig innsats fra NVEs side og/eller det er et meget stort omfang av materielle skader, personer skadet eller omkommet, når hendelsen har stort geografisk omfang, og/eller stor intensitet og/eller det er stort informasjonsbehov overfor samfunnet og media.

Beslutning om å iverksette Høy beredskap tas av NVEs direktør.

Det etableres alltid beredskap ved ekstremværvarel fra met.no og i forbindelse med varsel om flomfare, jordskredfare eller snøskredfare på høyeste varslingsnivå (rødt) fra NVE. Det kan overfor samme situasjon settes ulikt beredskapsnivå ved hovedkontoret og ved de berørte regionkontor.

Regionsjefene har fullmakt til å iverksette beredskap dersom det kreves for å kunne håndtere en akutt situasjon og må umiddelbart orientere innsatsleder for flom og skred om beslutningen

11.3 Statens Vegvesen

Statens Vegvesen sentralt har definert fire nivåer for sin beredskap (trinnvis beredskap):

Grønn beredskap: Normal beredskap. Entreprenøren utfører sine ordinære driftsoppgaver uten spesielle tiltak

Gul beredskap: Innføres dersom en forventer mulig fare og det er behov for å øke oppmerksomheten, utføre inspeksjoner el.

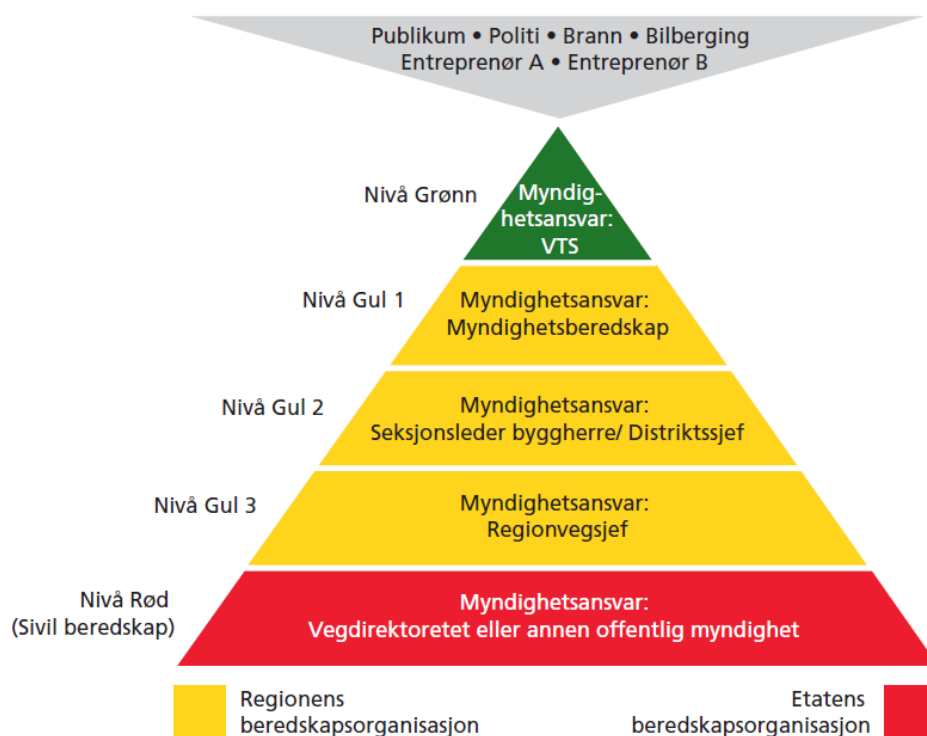
Oransje beredskap: Innføres dersom det er reell fare for brudd i enkeltpunkter på vegnettet. Det vil være aktuelt å stenge f.eks utsatt skredpunkt eller vurdere overvåking av flomutsatte punkter.

Rød beredskap: Innføres dersom det oppstår en potensiell krisesituasjon eller når større områder blir truet av naturfare og det blir behov for omfattende tiltak.

Lokalt varierer imidlertid definisjonene en del, noe som kan virke forvirrende. SVV opererer med blant annet disse definisjonene:

	Stengning av veg/ veg-brudd / arbeidsulykke	Vegstengning pga. rasfare/ ekstreme værforhold
Nivå Grønn	<ul style="list-style-type: none"> Ingen personskade/død Omkjøringsmuligheter eksisterer Ingen forventet medieinteresse Ingen / liten skade på veglegeme 	<ul style="list-style-type: none"> Ingen personskade/død Omkjøringsmuligheter eksisterer Ingen forventet medieinteresse Ingen / liten skade på veglegeme
Nivå Gul 1	<ul style="list-style-type: none"> Mindre ulykke i tunnel Fysisk skade på veg Vegen stengt Mulig personskade Mulig lokal medieinteresse 	<ul style="list-style-type: none"> Vegstengning pga snørasfare / værforhold Jord- / Steinras Mulig personskade Mulig lokal medieinteresse
Nivå Gul 2	<ul style="list-style-type: none"> Tunnelbrann / -ulykke Omfattende personskade eller død påvist Mulig regional medieinteresse 	<ul style="list-style-type: none"> Omfattende skade på veg påvist Ingen omkjøringsmulighet Omfattende personskade eller død påvist Mulig regional medieinteresse
Nivå Gul 3	<ul style="list-style-type: none"> Omfattende skade på veg påvist Ingen omkjøringsmulighet 	<ul style="list-style-type: none"> Mulig riksdekkende medieinteresse
Nivå Rød	<ul style="list-style-type: none"> Riksdekkende medieinteresse 	<ul style="list-style-type: none"> Sivil beredskap

Region midt - dimensjonering

Forsterket beredskap region sør

Ansvarsmatrise – Rutine for etablering av FORSTERKET BEREDSKAP Region sør	Seksjonsleder på vegseksjon	Avdelingsdirektør for fylkesavdelingen	VTS	Trafikant- og kjøretøyavdelingen	Kommunikasjonsstab
ansv/ nivå	Byggherreavdelingen eller byggherreavdelingen (utenom ordinær arbeidsstid)				
0	Løpende drift – normale prosedyrer *) (<i>miå revideres</i>), herunder loggføring av hendelser og aktiviteter Vurdere heving av beredskapsnivå		Løpende drift **) – herunder formidle overvåkingsinformasjon		
1	Innfører beredskapsnivå når værutsiktene er slik at det kan forventes problemer med trafikkavvikling Informere seksjonsleder og entreprenør ved innføring av beredskapsnivå, herunder holde nødvendig kontakt med entreprenør Orienterer politiets operasjonsleder og redningsetatene etter behov Satelittlefonene klarføres Forberede overføring av beredskap til avdelingsdirektør Hendelser og aktiviteter loggføres	Informere fylkeskontakten i kommunikasjonsstaben om beredskapsnivå Informere stedlig leder kjøretøy om mulig nivåheving Vurdere høyere beredskap Hendelser og aktiviteter loggføres	Orienterer byggherre og entreprenør om endringer i vær-situasjonen Trafikantinformasjon ved behov		
2	Forsterket kontakt med entreprenør Byggherreansvaret tilbakeføres fylkesavdelingen, men byggherreavdelingen skal fortsette å være en tilgjengelig ressurs Vurdere bruk av satelittlefon Hendelser og aktiviteter loggføres	Innfører beredskapsnivået Informere - Avdelingsdirektør - VTS - Stedlig leder kjøretøy, - Fylkeskontakt i kommunikasjonsstab - Politiet, og anmoder evt. om å bidra med mannskap Vurderer kontrollstatus fra aktuell områdeleder for Trafikant- og kjøretøyavdelingen Hendelser og aktiviteter loggføres	Informere ressursene for å bejlene operativt nivå, evt. med ekstra ressurs Bistår fylkeskontakt i kommunikasjonsstab	Stedlig leder kjøretøy fremstatter nødvendige m.p. å gjennomføre kontroll etter seksjonsleder for vegseksjonens anvisning	Fylkeskontakter i kommunikasjonsstab. Medieopplegg iht. kommunikasjonsplan
3	Se fylkesavdelingens kriseplan (evt regional kriseplan) – sveisnr. 2010/175065				
4	Fylkesmannens beredskapsopplegg iverksettes/Politiemesteren etablerer lokal redningssentral				

V E G C - M

V E G C - M

11.4 Konklusjon

Det er i dag ulik begrepsbruk i forhold til dimensjonerende beredskap mellom etatene, og dels også innad i SVV og NVE. Dette kan virke forvirrende og vanskeliggjøre enhetlig kommunikasjon.

11.5 Anbefaling

Felles begrepsbruk vil være en stor styrke i beredskapsarbeidet, og prosjektet anbefaler at det benyttes felles begreper og nivåer for dimensjonerende beredskap. Det anbefales å bygge videre på de tre nivåene som nå er i ferd med å innføres; gul, oransje og rød.

12 Krisehåndtering

Med krisehåndtering forstås her de planer og tiltak etatene har for håndtering av en uønsket hendelse (krise).

12.1 Jernbaneverket

Jernbaneverkets organisering følger anbefaling gitt av Statens Jernbanetilsyn, med tre nivåer;

Operativt nivå
Taktisk nivå
Strategisk nivå

Operativt nivå: Etablerer ledelse på skadestedet. Jernbanevirksomheten har innsatsledelse på skadested i første fase. Operativt nivå er kontaktpunkt for innsatsledelse etter at det formelle ansvaret er overtatt av politi/off.redningsetat.

Taktisk nivå: Intern krisestab. Taktisk nivå er kontaktpunkt mot offentlig lokal redningssentral (LRS)

Strategisk nivå: Jernbaneverkets ledelse. Sørger for overordnet ledelse og ivaretar drift i virksomheten. Strategisk nivå er kontakt mot myndigheter, styre, eiere, etc.

Det operative og taktiske redningsarbeidet ledes av den lokale beredskapsledelsen uavhengig av om Jernbaneverkets sentrale kriseledelse har trådt sammen.

Når situasjonen tilsier det og kriseleder på nivå 2 og 3 beslutter, sammenkalles Jernbaneverkets kriseledelse.

Jernbaneverkets krisehåndtering:

12.2 NVE

Krisehåndteringen i NVE deles inn i tre nivåer som skal kunne fungere i et samspill, men også uavhengig av hverandre når rammene for dette er avklart. Disse nivåene er:

Operativt nivå har ansvar for konkrete tiltak på skadestedet, og beredskapsstabens krisestøtte i form av tilrettelegging av informasjon og kartlegging som grunnlag for strategiske og taktiske ledelsesbeslutninger hos beredskapsleder eller innsatsleder. Beredskapsstaben og regionkontorene utgjør det operative nivået.

Taktisk ledelse har beslutningsmyndighet innen eget ansvarsområde som avdelingsledelse og i kontakt med NVEs direktør.

Strategisk ledelse utøves av NVEs direktør. Han tar avgjørelser på vegne av hele NVE og rapporterer til OED

Det er definert roller, ansvar og myndighet for beredskapsleder, innsatsleder, innsatsgruppe og operativ leder med stedfortredere. I tillegg er et etablert en beredskapsstab som sikrer intern samordning og krisestøtte for innsatsledelsen.

12.3 Statens vegvesen

Krisehåndtering i Statens vegvesen deles inn i tre nivåer som skal kunne fungere uavhengig, men også kunne bistå hverandre, tilsvarende som hos Jernbaneverket. Disse tre nivåene er:

Operativt nivå utfører crisehåndtering i forhold til konkrete hendelser etter nærhetsprinsippet og arbeide med skadebegrensende og restituerende tiltak.

Taktisk nivå ansvarer for overordnet analyse, ledelse og styring, og iverksettelse av strategiske beslutninger, fullmakter, samordning og styring av ressurser. Videre gis støtte til operativt nivå, og det sørges for informasjonsflyt og ivaretagelse av personell.

Strategisk nivå er det til enhver tid øverste besluttede ledelsesnivå i crisehåndteringen. Dette vil være regionsnivå, fylkeskommune eller Vegdirektoratet. Strategisk nivå ansvarer for overordnet analyse, ledelse og styring, herunder støtte, rammer, fullmakter, økonomi, drift og omdømme.

12.4 Konklusjon

Felles begrepsbruk og felles sett av definisjoner er en stor fordel skal samhandling fungere optimalt. Dagens planverk i de tre etatene bygger i stor grad på de samme prinsippene og organiseringen er ikke ulik. Men de tre etatene bruker forskjellige definisjoner på beredskaps- og krisenivåer. Det benyttes også innad i etatene ulike definisjoner, og definisjoner og begrepsbruk er ikke konsekvent. Eksempelvis benyttes "beredskap" og "krisehåndtering" om hverandre i JBV's planverk.

De tre etatene har til stor grad sammenfallende tre-delning av både beredskap og crisehåndtering, men innslagskriteriene muligens noe forskjellige. På grunn av ulike roller/oppgaver i en reell hendelse vil dessuten en hendelse kunne oppfattes forskjellig i de tre etatene – det som kan være en crise på nivå 2 eller 3 hos NVE, kan være klassifisert som

driftsavbrudd på nivå 1 hos SVV og JBV. Dette er ikke nødvendigvis feil, men snarere et uttrykk for at etatene påvirkes forskjellig av situasjonen.

12.5 Anbefaling

DP2 anbefaler at de tre etatene enes om felles begrep for beredskap og krise, samt samme betegnelse på de ulike beredskaps- og krisenivåene. Det bør skilles mellom aktiviteter knyttet til beredskap (Forberedte tiltak for å forebygge, begrense eller håndtere kriser og andre uønskede hendelser) og krisehåndtering (Håndtering av hendelse).

Planverkene internt i de tre etatene må redigeres for konsekvent begrepsbruk.

13 Roller i forhold til andre aktører

13.1 Formelt ansvar og roller

Det er en rekke offentlige og private aktører, samt frivilge organisasjoner, som i større eller mindre grad involveres i beredskap og krisehåndtering ved skred- og flomhendelser. De overordnede prinsippene om ansvar, nærhet og likhet ligger til grunn for beredskapsarbeid og krisehåndtering. Disse prinsippene gjelder også for flom og skred. Ansvarsprinsippet innebærer at den som har ansvaret i en normalsituasjon også har ansvaret i en krisesituasjon. (Meld. St. 15 (2011–2012): Melding til Stortinget "Hvordan leve med farene – om flom og skred")

Det er av avgjørende betydning at roller og ansvar for de tre etatene, seg imellom og i forhold til øvrige aktører, er klart definert i planverk og i utførelse av beredskaps- og krisearbeidet, samt at alle involverte er klar over sine definerte roller og oppgaver, skal misforståelser og dobbeltarbeid unngås.

Roller og ansvarsforhold i forhold til beredskaps- og krisehåndtering er gitt gjennom lover, forskrifter, stortingsmeldinger samt tildelingsbrev til etatene. Disse, bl.a Politiloven, politivedtektene og Lov om kommunal beredskapsplikt (sivilbeskyttelsesloven), samt Stortingets tildelingsbrev og Stortingsmelding nr 15 (2011-2012) "Hvordan leve med farene – om flom og skred", beskriver de enkelte aktørenes roller og ansvar i forbindelse med beredskaps- og krisearbeide.

Det gjennomgripende prinsippet er at ansvaret for beredskap- og krisehåndteringen ligger på berørt(e) kommune(r). I tillegg er politiet tillagt krisemyndighet i tilfeller der det er akutt fare for liv og helse. De enkelte etater har sektoransvar og NVE er i tillegg tildelt en viktig rolle som faginstans og veileder, samt en oppgave med å koordinere øvrige statsetater i forhold til kriseeier. Statens Vegvesen og Jernbaneverket har ansvar for egen infrastruktur og forhold knyttet til denne.

I beredskapshendelser med skred og flom gir dette disse roller og ansvar på operativt og taktisk nivå:

Enhet	Rolle/ansvar
Berørt kommune	Kriseeier - primæransvar for krisehåndteringen Ansvar for brann og redning, samt primærhelsetjeneste
Politi	Krisemyndighet ved fare for liv/helse
Fylkeskommune	Ansvar for samferdselstilbud samt for fylkesvegnettet
Fylkesmann	Samordningsansvar, koordinering av beredskapsarbeidet og regional pådriver og veileder
NVE	Rådgiver til kriseeier og politi, faglig koordinering av offentlige aktører
Jernbaneverket	Ansvar ivaretagelse av egen infrastruktur
Statens Vegvesen	Ansvar ivaretagelse av egen infrastruktur, vedlikehold av fylkesvegnett på oppdrag av fylkeskommunen

Kommunene

Kommunene er en sentral aktør i samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet. En rekke oppgaver er lagt til kommunene for å sikre god oversikt over risiko og sårbarhet, godt forebyggende arbeid og nødvendig beredskap og håndteringsevne. Kommunen skal iverksette tiltak for å beskytte befolkningen, og sørge for å opprettholde viktige samfunnsfunksjoner under kriser og katastrofer. En god kommunal beredskap er en grunnleggende forutsetning for en god nasjonal beredskap.

Kommunene ble 1. januar 2010 pålagt en generell beredskapsplikt gjennom ny lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret (sivilbeskyttelsesloven). Beredskapsplikten bidrar til at kommunene skal se beredskapsarbeid i sammenheng og planlegge ut fra dette. Den pålegger kommunen selv å ta ansvar for et systematisk, kontinuerlig og kvalitetsmessig godt arbeid med samfunnssikkerhet og beredskap, og vurdere behovet for eventuelle særskilte beredskapsforberedelser.

Kommunen skal innenfor eget ansvarsområde sørge for nødvendig varsling og informasjon til innbyggere, andre berørte og media.

Politiet

I henhold til politiloven § 27 første ledd tilligger det politiet å iverksette og organisere redningsinnsats der menneskers liv eller helse er truet, hvis ikke en annen myndighet er pålagt ansvaret.

Av politiloven § 27 tredje ledd fremgår det videre at det tilligger politiet å iverksette nødvendige tiltak for å avverge fare og begrense skade i forbindelse med alle ulykkes- og katastrofesituasjoner. Bestemmelsen innebærer at politiet har et akutt, sektorovergripende ansvar for å håndtere ulykker og katastrofer i fred på alle samfunnsområder. I en akutfase er politimesteren gitt myndighet til å fatte beslutninger på andre myndigheters ansvarsområde, inntil ansvaret overtas av ansvarlig myndighet i henhold til ansvarsprinsippet.

I krisesituasjoner har politiet en sentral rolle. I følge politiloven skal politiet iverksette og organisere redningsinnsats der menneskers liv eller helse er truet, inntil annen myndighet som har ansvaret er klar til å ta det. I ulykkes- og katastrofesituasjoner tilligger det politiet å iverksette de tiltak som er nødvendig for å avverge fare og begrense skade. Politiet fatter blant annet vedtak om evakuering og tilbakeflytting. I flom- og skredsituasjoner gjøres dette som oftest på grunnlag av råd fra NVE. Inntil ansvaret blir overtatt av kommunen, skal politiet organisere og koordinere hjelpeinnsatsen.

Politiet kan ved ulykker og katastrofer blant annet beslutte evakuering, som kan håndheves med makt, besørge ordensmessig vakthold og sikring og iverksette etterforskning. Politiet er videre ansvarlig for varsling av pårørende til savnede eller omkomne, og tillagt et særskilt ansvar for å lede og iverksette søk etter savnede og antatt omkomne.

Fylkeskommunen

Fylkeskommunen har overordnet ansvar for samferdselstilbudet i fylket, samt for fylkesvegnettet. Statens Vegvesen har ansvar for vedlikehold av fylkesvegnett på oppdrag av fylkeskommunen. System for krisehåndtering i Statens vegvesen benyttes i all krisehåndtering av hendelser på fylkesveg eller prosjekter på fylkesveg. Statens vegvesen legger til rette for at en representant for fylkeskommunen har en plass i krisestaben ved hendelser som handler om fylkesvegnettet. Fylkeskommunen peker ut en representant og en

vararepresentant som er tilgjengelig på kort varsel når en krise oppstår, deltar i opplæring og øvelser.

Fylkesmannen

Fylkesmannen er regjeringens og statens øverste representant i fylket. Fylkesmannen skal i henhold til Instruks for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet til Fylkesmannen og Sysselmannen på Svalbard av 18. april 2008 samordne samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i fylket, og ivareta en rolle som pådriver og veileder i arbeidet med samfunnssikkerhet og beredskap. Fylkesmannen skal også kunne ivareta sitt ansvar for krisehåndtering ved hendelser i fred, krise og krig.

I kriser har Fylkesmannen en rolle som varslingsformidler, bistandsyter, samordner og som bindeledd mellom sentrale og lokale myndigheter. Fylkesberedskapsrådet er Fylkesmannens viktigste samordningsorgan både i det kriseforebyggende arbeidet og under krisehåndtering.

Ved en konflikt mellom parter kan ikke Fylkesmannen utøve makt i sin samordning og avgjøre hvem av partene som skal få gjennom sitt krav. Da må saken løftes til departementene, event regjeringens krisestab.

13.2 Ansvar og roller - fra Stortingsmeldinger og tildelingsbrev

Det kan, ut fra beskrivelsene over, synes som ansvarsfordelingen er klar. Men det ligger en del utfordringer i de ulike lover, forskrifter og stortingsmeldingenes beskrivelse av ansvar og roller. I tillegg er oppgaver gitt i tildelingsbrev, ikke entydig kommunisert til andre berørte aktører. Eksempelvis er både Fylkesmannen og NVE tildelt koordinerende roller og samordningsansvar, uten at dette oppleves å være tydelig nok konkretisert.

Av " Instruks for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet til Fylkesmannen og Sysselmannen på Svalbard av 18. april 2008" gis Fylkesmannen oppgaven å:

".. samordne samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet i fylket",

samt i Meld. St. 15 (2011–2012): Melding til Stortinget "Hvordan leve med farene – om flom og skred" er Fylkesmannen gitt en rolle som:

"... varslingsformidler, bistandsyter, samordner og som bindeledd mellom sentrale og lokale myndigheter." med Fylkesberedskapsrådet som samordningsorgan.

I samme melding (Meld. St. 15) er forøvrig NVE gitt følgende oppgaver:

"NVEs ansvar inkluderer å bidra med koordinering og å stimulere til samarbeid mellom aktører som har sektoransvar eller fagkompetanse. Det er NVE som på direktoratsnivå skal ivareta den koordinerende rollen i utøvelsen av den nasjonale politikken knyttet til flom- og skredforebygging."

*"NVE skal ha kapasitet og kompetanse til å gi råd til politiet og kommunene. ....
Derneft skal NVE prioritere å gi råd i situasjoner der viktige samfunnsfunksjoner og større materielle verdier er truet"*

"NVE har ansvar for å etablere en arena for godt samspill og samarbeid mellom aktørene."

"Gjennom nasjonal strategi for flom og skred skal NVE ta initiativ til utarbeidelse av konkrete avtaler for å sikre rask og riktig handling i krisesituasjoner."

"Under og etter flom- og skredhendelser ..... er en viktig oppgave for NVE å veilede kommunene."

Dette medfører en viss uklarhet i hvordan man skal tolke innholdet i koordineringsoppgavene som skal utføres av henholdsvis Fylkesmannen og NVE, både FØR og UNDER en hendelse. Under håndteringen av en hendelse er NVE rådgiver til kriseeier, men NVE blir av kriseeier også ofte tildelt rollen som mediekontakt, med ansvar ikke bare for å kommentere egne aksjoner/tiltak, men å beskrive/kommentere på hele situasjonsbildet. I tillegg er det i stor grad NVE, samt Meteorologisk Institutt, som er avsender av varsling. Disse varslene går både via Fylkesmannen og også direkte til berørte etater, samt i noen grad til kommuner.

NVE er av OED (Bestilling - NVEs oppfølging av stortingsmeldingen om flom og skred, 9. november 2012) bedt om å styrke sin samordnings- og veiledningsrolle for flom og skredområdet, samt etablere en strategi sammen med andre relevante statlige aktører. Her heter det at:

"Alle deler av det forebyggende arbeidet og krisehåndtering skal inngå. NVE skal i første omgang ha særlig oppmerksomhet på god koordinering i krisesituasjoner. Det skal blant annet utarbeides konkrete avtaler mellom aktuelle etater for å sikre rask og riktig handling ved hendelser."

NVEs egen "Skred- og vassdragsavdeling" opererer med denne definisjonen av NVEs koordinerende ansvar;

NVEs koordinerende rolle er to-delt. NVE skal på generelt grunnlag skape arenaer og bidra til samhandling innenfor fagområdet flom- og skred. I tillegg skal NVE koordinere fagetatar på stedet under en hendelse.

NVE skal ha løpende kontakt og dialog med viktige samfunnsaktører og samarbeidspartnere og legge til rette for arenaer hvor aktørene kan møtes for å samordne og effektivisere statens innsats på fagfeltet flom og skred. Nasjonal strategi for flom og skred, som NVE har startet arbeidet med, vil være et viktig ledd i en nærmere konkretisering av dette arbeidet.

Som en del av den bistanden NVE skal gi til kommune og politi vil NVE samle og koordinere innsatsen til andre statlige aktører og innleide konsulenter på stedet under en hendelse. Ved hendelser knyttet til veg og jernbane er det Statens vegvesen og Jernbaneverket som har hovedansvar for å koordinere og håndtere hendelsen.

NVE har ingen generell instruksjonsmyndighet over for andre statlige aktører ved en hendelse. Men NVE vil koordinere andre fagaktører og gi den endelige vurderingen av sikkerheten etter konsultasjon med konsulenter og andre myndigheter.

Viktige samarbeidsaktører vil blant annet være Statens vegvesen, Jernbaneverket, Politidirektoratet, DSB og NGU

Fylkesmannens og NVEs tildelte roller før, under og etter hendelser, er med andre ord ikke entydige, noe som gir en del utfordringer.

13.3 Roller og ansvar i følge planverkene – samhandling

I de tre etatenes egne planverks beskrivelse av roller og ansvar i de ulike fasene av beredskaps- og krisearbeidet, mangler det prosedyrer eller instruksjoner for samhandlingen mellom de tre etatene, samt for informasjonsflyt og -kontroll mellom aktørene.

I forhold til varslingen og mobiliseringen **forut for hendelse**, er det i de tre etatenes planverk ulike kriterier for risikoaksept blant aktørene. Dette kan føre til at en situasjon vurderes ulikt og beredskapsnivået derfor settes ulikt. Dette er ikke nødvendigvis feil, men kan virke forvirrende for andre aktører og fremstå som uenighet etatene imellom.

NVEs rolle som koordinerende instans er ikke del av SVVs og JBV's planverk. Denne rollen er løst beskrevet i Stortingsmeldingen¹ samt i NVEs årlige tildelingsbrev fra OED (se over). Styringsdokumentene benytter imidlertid begreper som at NVE "skal bistå, "gi faglige råd", eller liknende, og det er ikke definert hvor langt denne rollen skal strekke seg og hvilken myndighet som er tillagt NVE. NVEs koordinerende oppgaver er heller ikke utførlig beskrevet i NVEs eget planverk. I følge stortingsmeldingen om flom og skred, skal NVEs rolle overfor andre aktører være klargjort gjennom kontaktmøter etc. Men NVEs rolle som koordinator i krisesituasjoner er ikke inntatt i beredskapsplaner hos SVV eller JBV. NVEs eget planverk synliggjør heller ikke godt på hvilket nivå denne koordinerende rollen skal utøves og hvordan dette skjer, ettersom det ikke er utarbeidet instruksjoner for dette.

Hvordan JBV, SVV og NVE forholder seg til Fylkesmannens koordinerende rolle er også noe uklart ut fra planverkene til de tre. I "retningslinjer for regionalt samordningsansvar ved kriser i fred", Kgl.res av 12.12.1997 vises det til "Beslutning om etablering av samordningsfunksjonen", men det finnes ikke noen instruks hos Fylkesmannen knyttet til dette, eller planverk for mobilisering av denne funksjonen. Fylkesmannen har uansett ikke beslutningsmyndighet i forhold til den taktiske krisehåndteringen – det tilligger berørt(e) kommune(r). Fylkesmannens innsats vil derfor begrenses til en ren strategisk rolle. Men Fylkesmannen er samtidig ansvarlig for varsling (etter innspill fra NVE) til kommuner og øvrige aktører ved forhøyet fare for skred/flom. Det er derfor en viss sammenblanding av oppgaver på de ulike nivåene. Nivåene og ansvar/myndighet på disse, fremkommer heller ikke tydelig av planverkene. DSB arbeider nå med et forslag til ny instruks for Fylkesmannen.

I faktiske hendelser der alle tre etater (NVE, SVV, JBV) er involvert i ras, skred og flom, er ansvaret for krisehåndteringen definert gjennom bl.a Politivedtektene og Lov om kommunal beredskapsplikt (sivilbeskyttelsesloven). Ansvaret hviler i stor grad på berørt(e) kommune(r), i tillegg til politiets ansvar i tilfeller der det er akutt fare for liv og helse. I tillegg har NVE en rolle som faginstans, samt som rådgiver og faglig koordinator i forhold til SVV og JBV – en rolle som varierer avhengig av situasjon/hendelsens omfang.

13.4 Konklusjon

Fylkesmannens og NVEs roller før, under og etter hendelser, oppleves å ikke være klart nok beskrevet, noe som gir en del utfordringer i forhold til en felles, omforent forståelse av roller og ansvar. Det kreves en presisering også av ansvar og roller på de ulike nivåer (operativt, taktisk, strategisk), mellom de ulike involverte etater.

---

¹ Meld. St. 15 (2011–2012): Melding til Stortinget "Hvordan leve med farene – om flom og skred"

13.5 Anbefaling

NVEs og Fylkesmannens roller bør konkretiseres, spesielt i forhold til de andre aktørene. Konkret ansvar og samordnende roller innen de ulike nivåer (operativt, taktisk, strategisk) må presiseres. Dette må avklares med OED, Justis- og beredskapsdepartementet samt med Kommunal- og regionaldepartementet, og samordnes med de øvrige involverte enheter.

Fylkesmannens og NVEs roller må deretter kommuniseres til de andre aktørene samt implementeres i deres planverk.

14 Kommunikasjonsflyt og -kontroll

For å sikre et enhetlig, felles situasjonsbilde og beslutningsunderlag, samt samstemt ekstern kommunikasjon, er det avgjørende å ha kontroll på kommunikasjonen internt i etatene og mellom de involverte i hendelsen. Dette gjelder både i beredskapsfase, og ikke minst under håndtering av en hendelse.

14.1 Intern infoflyt og kontroll – beredskapsverktøy

14.1.1 Jernbaneverket

Jernbaneverket benytter beredskapssystemet Crisis Manager fra IntraPoint. Informasjonsflyt og -kontroll er identisk i funksjon med den SVV har i CIM (se under). Informasjon som legges inn klassifiseres ut fra om innholdet er verifisert, og det opereres med status bekreftet/ubekreftet. Bekreftet informasjon følges av note for hvem som har bekreftet informasjonen. For bekreftet informasjon kan beredskapsledelsen beslutte frigivelse, og setter status om informasjonen skal frigis medie-enhet og/eller pårørende-enhet som underlag for ekstern informasjon.

Tilgang til bekreftet/ubekreftet informasjon styres av tilgangsnivå og rolle i Crisis Manager.

Crisis Manager er ikke uten videre kompatibelt med CIM, og det er i dag ingen informasjonsutveksling mellom SVVs CIM og JBV's Crisis Manager. Samme rapporteringsrutiner og -prinsipper benyttes dersom back-up løsninger må benyttes.

JBV er i brev fra Samferdselsdepartementet 14. mars 2013, pålagt å innføre CIM som sitt beredskapsverktøy. Dette for å sikre enhetlig kommunikasjon mellom Samferdselsdepartementet (som benytter CIM) og underliggende etater/virksomheter. JBV vil når dette er gjennomført i 2014 / 2015, ha identisk løsning for informasjonshåndtering som den vi finner i SVV.

NVE har inngått avtale om kjøp av flere moduler i CIM og vil implementere disse fra årsskiftet 2014 / 2015.

Dette vil gjøre informasjonsutveksling mellom etatene og departement, Fylkesmenn og kommuner langt enklere, da felles platform (CIM) åpner for utstrakt deling av statusrapportering og nøkkelinformasjon.

14.1.2 NVE

NVE har i flere år benyttet et egenutviklet beredskapssystem kalt Knett. Dette er et Web-basert krise-støtteverktøy. Programmet ble utviklet i samarbeid med NVEs Beredskaps- og IKT-miljø, og "eies" av Beredskapsseksjonen.

Knett kan beskrives som en enkel variant av CIM. Knett dekker NVEs interne behov, men har ikke mulighet for samhandling og samrapportering med andre virksomheter slik som CIM. Knett har heller ikke samme grad av klassifisering av bekreftet/ubekreftet informasjon som i CIM eller Crisis Manager.

Knett er sentralt i forhold til å kvalitetssikre informasjon inn og budskap ut. Under en beredskapssituasjon skal alltid arbeidets "fokus" være beskrevet og "medie-budskap" være formulert og fortløpende oppdatert.

Hvorvidt K-nett vil bli avsluttet ved innfasing av CIM vil bli vurdert fortløpende i NVE.

14.1.3 Statens vegvesen

Intern informasjonsflyt i Statens vegvesen håndteres gjennom beredskapsverktøyet CIM fra OneVoice. Informasjon som legges inn klassifiseres ut fra om innholdet er verifisert, og det opereres med status bekreftet/ubekreftet. Bekreftet informasjon følges av note for hvem som har bekreftet informasjonen. For bekreftet informasjon kan beredskapsledelsen beslutte frigivelse, og setter status om informasjonen skal frigis medie-enhet og/eller pårørende-enhet som underlag for ekstern informasjon.

Tilgang til bekreftet/ubekreftet informasjon styres av tilgangsnivå og rolle i CIM.

Samme rapporteringsrutiner og -prinsipper benyttes dersom back-up løsninger må benyttes.

ØVELSE ØVELSE ØVELSE Ufall av ekstern tilgang til SVV systemer
Ny loggføring - Logg

Kilde: Rapportert: 29.05.2013 11:17
E-post: Telefon:

Informasjonsflyt: Innkommende Utgående

Emne:

Beskrivelse:
B **I** **U**

Detaljene er: Ubekreftet Bekreftet Bekreftet av:

Frigitt til: Medieenhet Pårørende-enhet

Kategorier:

☐ Fylkeskommune	☐ Vegavdeling	☐ Region	☐ Samferdselsdepartement
☐ Publikum	☐ Entreprenør	☐ Redningsetater	☐ Vegtraffiksentral
☐ Intern informasjon	☐ Ekstern informasjon	☐ Til faktatavle	☐ Media
☐ Jernbaneverket	☐ IKT Beredskap	☐ Sentralbord	☐ NVE
☐ DSB			

Flagg:

Legg til vedlegg

Vedlegg: Oppgaver:

Send melding

VegCIM Loggføringsskjema: Statens vegvesen klassifiserer informasjon som loggføres i VegCIM, i forhold til ubekreftet eller bekreftet – og hvem informasjonen er frigitt til. Informasjonen distribueres deretter.

14.1.4 Departement, Fylkesmann, DSB, kommuner, politi, helseforetak

Samtlige benytter eller er i ferd med å innføre CIM som sentralt beredskapsverktøy. Informasjonsflyt og -kontroll er identisk i funksjon med den SVV har innført.

14.2 Ekstern informasjonsflyt

I konkrete krisesituasjoner er det politi eller kommune som "eier" krisen og NVE er kun rådgiver. NVE er også rådgiver overfor JBV og SVV, som håndterer egen infrastruktur. Det er derfor viktig at ekstern kommunikasjon utad knyttet til mer enn egen innsats må være avklart med politi og/eller berørt kommune, samt med andre aktører.

I situasjoner hvor det er nødvendig med samordning av håndtering og kommunikasjon utad, skal NVE ta initiativ til kontakt med for eksempel Statens vegvesen, Jernbaneverk, DSB, kommune, i henhold til sin oppgave med faglig koordinering beskrevet i St meld nr 15 (2011 – 2012).

Det formelle ansvaret i forhold til ekstern kommunikasjon i henholdsvis beredskapsfase og håndteringsfase, kan summeres i de to påfølgende matriser (14.2.1 og 14.2.2):

14.2.1 Kommunikasjonsoppgaver (media/eksternt) beredskapsfase

Ved økt beredskap/varsel om mulig skred/flom der alle tre etater er berørt.

Enhet/etat:	Rolle/ansvar:	Informerer eksternt om:
Berørt kommune	Potensiell kriseeier	Bekreftede fare for hendelse/omfang* Mulige konsekvenser for innbyggere og infrastruktur Informasjon til egne innbyggere Informasjon om involvert personell og materiell Informere om iverksatte og kommende tiltak
Politi	Krisemyndighet ved fare for liv/helse Ansvar for beslutning om evt evakuering	Bekreftede fare for hendelse/omfang* Informere om evt. evakuering Informere om iverksatte og kommende tiltak
Fylkeskommune	Ansvar for samferdselstilbud samt for fylkesvegnettet	Bekreftede fare for hendelse/omfang* Informere om iverksatte og kommende tiltak
Fylkesmann	Samordningsansvar**, varslingsansvar av kommuner og etater Regional pådriver og veileder	Bekreftede fare for hendelse/omfang* Informere om iverksatte og kommende tiltak
NVE	Rådgiver til kriseeier, politi og øvrige aktører Faglig koordinering av offentlige aktører	Informere om potensialet for hendelse* (flom, skred) og mulig utvikling, samt anbefalte tiltak for/hos andre NVEs tiltak og innsats Fakta om flom (generelt) Fakta om skred (generelt)
Jernbaneverket	Ansvar ivaretagelse av egen infrastruktur	Bekreftede fare for hendelse/omfang* Informere om mulige konsekvenser for egen virksomhet/infrastruktur Informere om iverksatte og kommende tiltak
Statens Vegvesen	Ansvar ivaretagelse av egen infrastruktur, vedlikehold av fylkesvegnett på oppdrag av fylkeskommunen	Bekreftede fare for hendelse/omfang* Informere om mulige konsekvenser for egen virksomhet/infrastruktur Informere om iverksatte og kommende tiltak

14.2.2 Kommunikasjonsoppgaver (media/eksternt) håndteringsfase

Ved reell hendelse (skred/flom) der alle tre etater er berørt.

Enhet/etat:	Rolle/ansvar:	Informerer eksternt om:
Berørt kommune	Kriseeier Ansvar egne innbyggere og infrastruktur Ansvar for primærhelsetjenesten	Bekreftede hendelse/fakta* og hendelsens omfang Konsekvenser for innbyggere og infrastruktur Informasjon til egne innbyggere Informasjon om involvert personell og materiell Informere om iverksatte og kommende tiltak
Politi	Krisemyndighet ved fare for liv/helse	Bekreftede hendelse/fakta* Informere om redningsaksjonen og/eller evakuering Informere om skadede/omkomne og overlevende Offentliggjøre navn på omkomne Varsle pårørende til omkomne (koordinering)
Fylkeskommune	Ansvar for samferdselstilbud samt for fylkesvegnettet	Bekreftede hendelse/fakta* Informere om iverksatte og kommende tiltak
Fylkesmann	Samordningsansvar**, koordinering av beredskapsarbeidet og regional pådriver og veileder	Bekreftede hendelse/fakta* Informere om iverksatte og kommende tiltak
Sykehus/ behandlende lege	Ansvar for skadde når ankommet mottak	Informere pårørende til skadede Gi tillatelse til evt. intervju med skadede Informere mediene om medisinske skader
NVE	Rådgiver til kriseeier, politi og øvrige aktører Faglig koordinering av offentlige aktører	Bekreftede hendelse/fakta* Potensialet og mulig utvikling i hendelse, samt anbefalte tiltak for/hos andre NVEs tiltak og innsats Fakta om flom (generelt) Fakta om skred (generelt)
Jernbaneverket	Ansvar ivaretagelse av egen infrastruktur	Bekreftede hendelse/fakta* Informere om konsekvenser for egen virksomhet/infrastruktur
Statens Vegvesen	Ansvar ivaretagelse av egen infrastruktur, vedlikehold av fylkesvegnett på oppdrag av fylkeskommunen	Bekreftede hendelse/fakta* Informere om konsekvenser for egen virksomhet/infrastruktur

*) Alle involverte kan bekrefte hendelse/fakta sett fra egen etat/virksomhet. Dette må koordineres med kriseeier som er kommunikasjonsansvarlig

**) Fylkesmannen er i henhold til "Instruks for samfunnssikkerhets- og beredskapsarbeidet til Fylkesmannen og Sysselmannen på Svalbard av 18. april 2008", varslingsformidler, bistandsyter, samordner og bindeledd mellom sentrale og lokale myndigheter

14.2.3 Jernbaneverket

Ved alvorlig jernbanehendelse/ jernbaneulykke gis opplysninger til presse og kringkasting bare av informasjonsansvarlig eller annen bemyndiget person. Opplysninger om togtrafikken besvares fortsatt av togleder/ togekspeditør.

Ansvar for informasjonsressursene ligger også i krisesituasjoner i linjen, så langt det lar seg gjøre.

For mobiliseringsnivå 1 og 2, der togleder/administrasjonsvakt eller assisterende banedirektør har lederansvaret, knyttes informasjonsberedskapen til den lokale ledelsen. Ved stor mediepågang kan linjeledelsen be om ytterligere ressurser fra sentral stab.

For mobiliseringsnivå 3, hvor sentral kriseledelse har det øverst ansvaret, knyttes etatens informasjonsberedskap direkte til kommunikasjonsdirektøren. Kommunikasjonsdirektøren og pressesjef har forskjellige oppgaver i en beredskapssituasjon, men kan gå inn i hverandres roller ved behov. De nevnte funksjoner vil, på vegne av Jernbanedirektøren, iverksette sin mediastab til å forberede og utarbeide følgende:

- situasjonsanalyser
- mediestrategier
- plan for gjennomføring/implementering
- mediestatus, herunder medieanalyse
- koordinering av informasjon med involverte jernbaneforetak.

Jernbanedirektøren godkjenner, i samråd med Kommunikasjonsdirektør, alle strategiske informasjonsbeslutninger og JBV's pressemeldinger, før disse distribueres eksternt.

Kommunikasjonsdirektør og Pressesjef er delegert myndighet for verifisering og frigjøring av informasjon, der situasjonen tilsier at dette er nødvendig.

14.2.4 NVE

Avdelingsdirektør har det overordnede ansvar for å fastsette hovedbudskapet i eksternt kommunikasjon.

Selve budskapet utformes som nært samarbeid mellom avdelingsdirektør (innsatsleder), Vassdrags- og energidirektøren (VED) (beredskapsleder) og kommunikasjonsavdelingen (kommunikasjonsdirektør eller stedfortreder).

Kommunikasjonsdirektøren inngår i VEDs rådgivende stab og er ansvarlig for kommunikasjonsarbeidet i samråd med VED og avdelingsdirektør.

Det samarbeides fortløpende med det berørte regionkontor som også leverer og verifiserer informasjon via loggføringssystemet Knett. Det er løpende og tett dialog mellom regionsjef og avdelingsdirektør. Alle godkjente mediebudskap og fokusområder legges også ut i Knett fortløpende.

Konkret og praktisk rettet informasjon kan formidles direkte fra regionkontorets representanter som er på åstedet. Regionsjefen skal så langt det er mulig være NVEs front på åstedet.

14.2.5 Statens vegvesen

Statens vegvesen er – i tillegg til Vegdirektoratet - inndelt i fem regioner, som opererer som «vegeier» både på riks- og fylkesvegnettet på vegne av fylkeskommunen, regulert i egne samarbeidsavtaler, i sine respektive geografiske områder. Vegvesenet opererer med et nærhetsprinsipp når det gjelder hendelser i og ved vegnettet – også i kriser.

Både vegfaglig og kommunikasjonsfaglig håndterer regionene hendelsen lokalt – og bedriver trafikk- og forbrukerinformasjon gjennom sine ordinære kanaler. Spesielt er Vegvesen.no og etatens fem vegtrafikksentraler (lokalisert i Porsgrunn, Oslo, Bergen, Trondheim og Mo i Rana) prioriterte kanaler. Ved stor pågang kan linjen be om ytterligere ressurser fra sentralt hold eller fra andre regioner («Brannkorps»).

Vegdirektoratet kan sette krisestab i ulike roller dersom to eller flere regioner har tatt i bruk System for krisehåndtering (er i krisemodus) og dersom overordnet politisk myndighet ber om utvidet rapportering. Kommunikasjonstaben i Vegdirektoratet vil koble seg til den regionale håndteringen på både grønt og gult nivå (ref. 10.3), både for å tilby berørt region/-er kapasitet og for å kvalitetssikre budskaper, kanalvalg, m.m. Ved nivå rødt vil det bli gjort en konkret avklaring om hvem som har den eksterne kommunikasjonsansvaret for den konkrete hendelsen.

Kriseleder er – i samråd med vegdirektør og regionvegsjef – den som godkjenner alle strategiske informasjonsbeslutninger og pressemeldinger før disse sendes ut/publiseres.

Regional kommunikasjonsleder er delegert myndighet for verifisering og frigjøring av informasjon der det er nødvendig, mens kommunikasjonsdirektør og pressesjef i Vegdirektoratet har samme fullmakt der.

14.2.6 Koordinering av informasjon

I konkrete krisesituasjoner er det politi eller kommune som "eier" krisen og NVE er kun rådgiver. NVE er også rådgiver overfor JBV og SVV, som håndterer egen infrastruktur. Det er derfor viktig at ekstern kommunikasjon utad knyttet til mer enn egen innsats må være avklart med politi og/eller berørt kommune, samt med andre aktører.

I situasjoner hvor det er nødvendig med samordning av håndtering og kommunikasjon utad, skal NVE ta initiativ til kontakt med for eksempel Statens vegvesen, Jernbaneverk, DSB, kommune, i henhold til sin samordningsrolle beskrevet i St meld nr 15 (2011 – 2012).

Denne samordningen av informasjonsinnhold og NVEs koordinerende rolle, er imidlertid ikke beskrevet i planverkene. NVE har ingen beskrivelser av informasjonskoordinering i planverk eller prosedyrer, og følgelig mangler det også oversikt over kontaktpunkt og kontaktpersoner i de respektive etater.

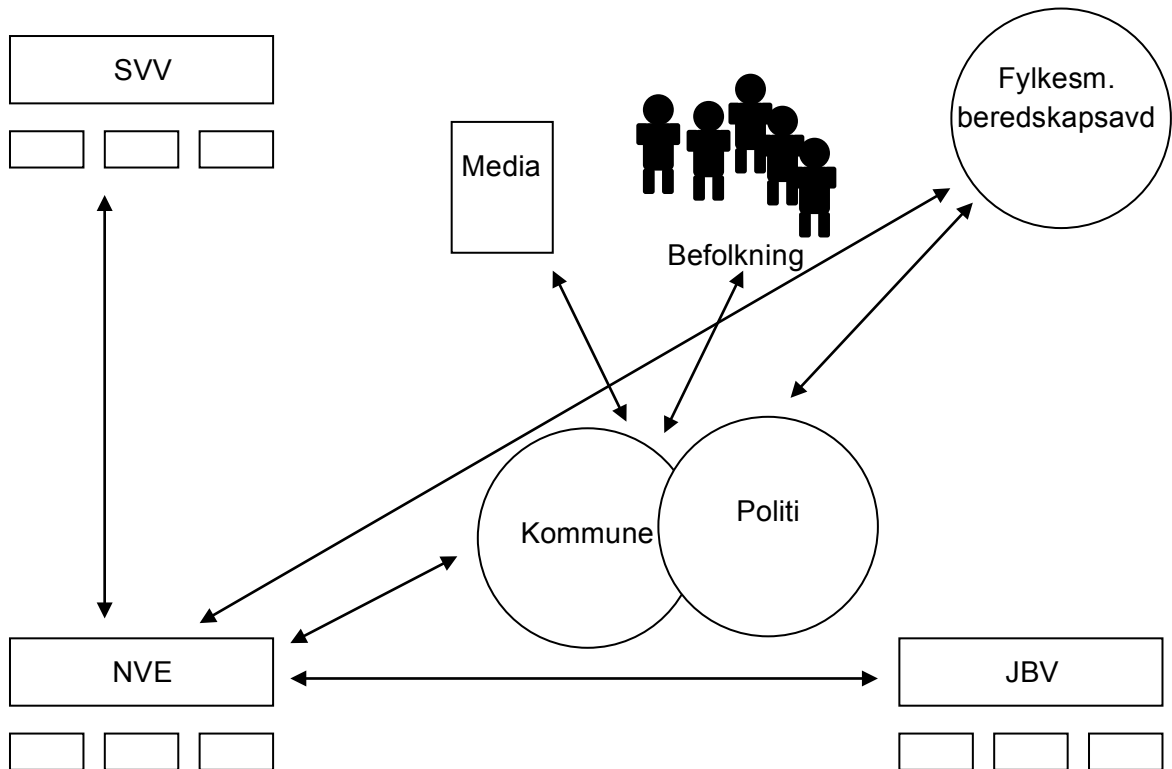
14.3 Krisekommunikasjon taktisk nivå – felles situasjonsbilde

For å sikre et enhetlig, felles situasjonsbilde og beslutningsunderlag, er det spesielt viktig at de tre etatene, sammen med kriseeier og øvrige involverte, har en informasjonsutveksling på taktisk nivå (nivå 2).

Ut fra det formelt tildelte ansvar og overordnede dokumenter kan vi se for oss en organisering og informasjonsflyt der kommunen (evt Politiet) har kommando og NVE den koordinerende rollen i forhold til SVV og JBV:

14.3.1 Illustrasjon av krisekommunikasjon taktisk nivå (formelt)

Reell hendelse som truer bebyggelse og infrastruktur. Informasjon koordineres mellom de tre etater av NVE, og samordnes med kriseeier. Kriseeier kommuniserer eksternt.

NB: Forenklet fremstilling. Flere aktører er her ikke tatt med!

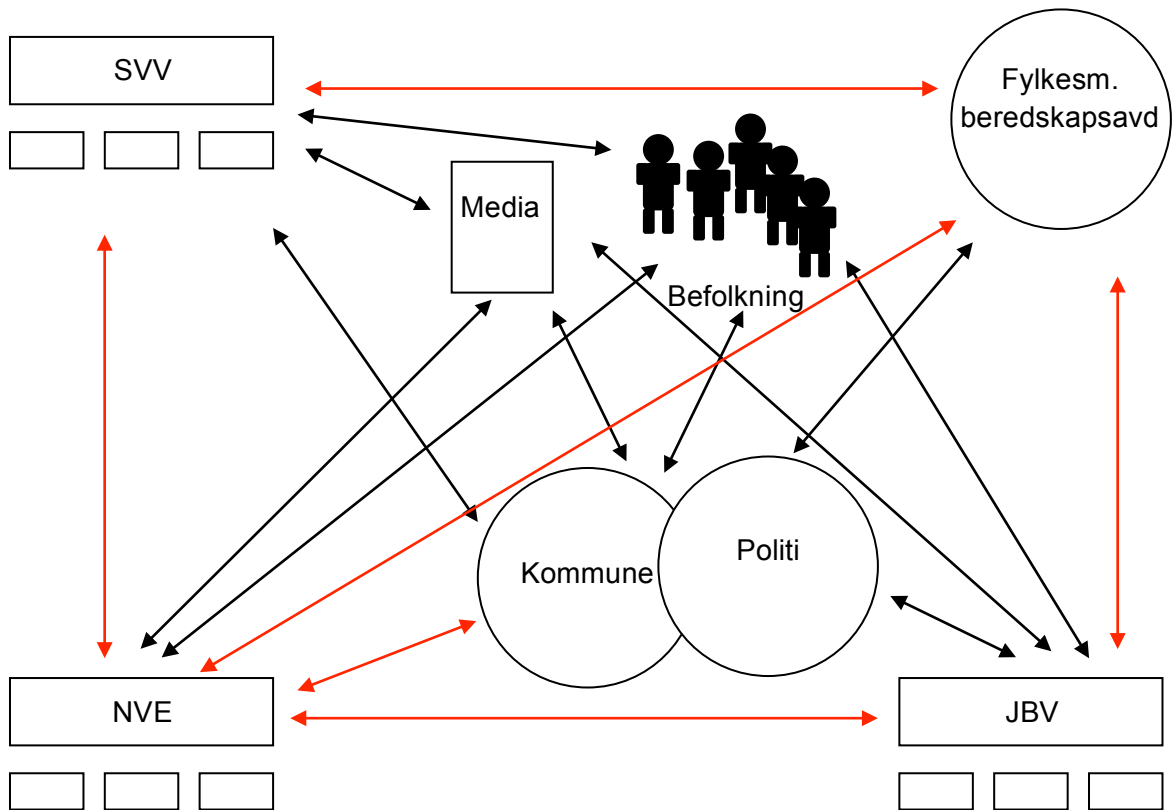
Dette er imidlertid en for enkel fremstilling. I praksis, og slik det er beskrevet i planverkene, skjer mediehåndtering og befolkningsinformasjon parallelt også fra de tre etatene. JBV og SVV informerer i følge deres planer imidlertid kun om det som berører deres infrastruktur, mens NVEs medierolle i forhold til hendelsen og arbeidet, samt i forhold til kommune/politi/fylke er mer uklar, ettersom det i NVEs kriseplan ikke fremgår klart hva NVEs kommunikasjonsansvar omfatter og hvilke oppgaver som tilhører andre aktører.

Den reelle situasjonen er uansett mer lik bildet på neste side, der omverdeninformasjon (media og befolkning) kommer fra alle tre etater, fra politi, kommune, Fylkesmann, osv samtidig. Dette er forsåvidt dekket i etatenes kommunikasjonsplaner, men koordineringen av informasjonen (rød pil) er ikke beskrevet i planverkene. Slik planene ligger i dag, er de i stor grad begrenset til egen virksomhet.

Ingen av de tre etatene har prosedyrer for verifisering av kommunikasjon med kommune/politi, eller hvordan kommunikasjon som går ut eksternt skal koordineres i forhold til de andre involverte aktørene.

14.3.2 Illustrasjon av krisekommunikasjon taktisk nivå (reelt)

Informasjonsflyt ved reell hendelse som truer bebyggelse og infrastruktur. Koordineringen av informasjonen (rød pil) er ikke beskrevet i planverkene.

NB: Forenklet fremstilling. Flere aktører er her ikke tatt med!

NVEs rolle som faginstans for kommune/politi/fylke, samt hvordan informasjon og beslutninger kvalitetssikres mellom NVE og kriseledelsen (kommunen/politi) er ikke beskrevet i planverkene. Det er ingen instruksjoner for informasjonsdeling eller kvalitetssikring av informasjon. NVEs rolle som faglig koordinator i forhold til JBV og SVV er ikke beskrevet i planverkene for NVE, JBV eller SVV.

14.4 Sentrale spørsmål som ikke er dekket av planverkene

1. Hvor fattes beslutninger på tvers av aktørene og hvordan kommuniseres dette og hvordan ledes arbeidet?
2. Hvordan koordineres og kvalitetssikres ekstern kommunikasjon samt mediehåndtering etatene imellom?
3. Hvordan sikres øvrig kontroll på informasjon mellom NVE og kommunens kriseledelse/politi? Dette gjelder håndtering av ubekreftet og bekreftet informasjon, samt informasjon som kan frigis.

14.5 Konklusjon

Det er i dag ingen utveksling av informasjon mellom de ulike beredskapssystemene i de tre etatene. Dette vil kunne bedres når JBV bytter til CIM og får felles system med de øvrige etater og virksomheter under Samferdselsdepartementet.

De tre etatenes planverk er i for stor grad begrenset til egen virksomhet, og mangler viktige rutiner/instrukser for hvordan beredskapsledelsen kvalitetssikrer informasjonen som kommer fra de andre aktørene og etatene, samt hvordan kommunikasjonen som går ut eksternt skal samordnes og kvalitetssikres.

Det er i dag ingen klare prosedyrer for samordning av ekstern informasjon mellom NVE og kriseeier, eller mellom NVE og øvrige etater.

NVEs rolle som koordinator er ikke beskrevet i planverkene.

14.6 Anbefaling

Instrukser for informasjonsflyt og -kontroll mellom etatene må utarbeides.

Rutiner for samordning av ekstern informasjon må utarbeides.

Det bør innføres en felles standard for informasjonshåndtering i de tre etatene, basert på den mest brukte mal for dette (samme som benyttes i både Crisis Manager og CIM). NVE bør vurdere overgang til samme beredskapssystem som benyttes av de andre aktørene (CIM).

Prosedyrer for samordning av ekstern informasjon bør utarbeides og implementeres i planverkene. Denne bør inneholde oversikt over kontaktpunkt og kontaktpersoner i de respektive etater.

Utgitt i Rapportserien i 2014

- Nr. 1 Analyse av energibruk i forretningsbygg. Formålsdeling. Trender og drivere
- Nr. 2 Det høyspente distribusjonsnett. Innsamling av geografiske og tekniske komponentdata
- Nr. 3 Naturfareprosjektet Dp. 5 Flom og vann på avveie. Dimensjonerende korttidsnedbør for Telemark, Sørlandet og Vestlandet: Eirik Førland, Jostein Mamen, Karianne Ødemark, Hanne Heiberg, Steinar Myrabø
- Nr. 4 Naturfareprosjektet: Delprosjekt 7. Skred og flomsikring. Sikringstiltak mot skred og flom Befaring i Troms og Finnmark høst 2013
- Nr. 5 Kontrollstasjon: NVEs gjennomgang av elsertifikatordningen
- Nr. 6 New version (v.1.1.1) of the seNorge snow model and snow maps for Norway. Tuomo Saloranta
- Nr. 7 EBO Evaluering av modeller for klimajustering av energibruk
- Nr. 8 Erfaringer fra ekstremværet Hilde, november 2013
- Nr. 9 Erfaringer fra ekstremværet Ivar, desember 2013
- Nr. 10 Kvartalsrapport for kraftmarknaden. 4. kvartal 2013. Ellen Skaansar (red.)
- Nr. 11 Energibruksrapporten 2013
- Nr. 12 Fjernvarmens rolle i energisystemet
- Nr. 13 Naturfareprosjektet Dp. 5 Flom og vann på avveie. Karakterisering av flomregimer. Delprosjekt. 5.1.5
- Nr. 14 Naturfareprosjektet Dp. 6 Kvikkleire. En omforent anbefaling for bruk av anisotropifaktorer i prosjektering i norske leirer
- Nr. 15 Tilleggsrapport: Oppsummering av Energimyndighetens og NVEs gjennomgang av elsertifikatordningen
- Nr. 16 Flomberegning for Nesttunvassdraget (056.3Z). Thomas Væringstad
- Nr. 17 Årsrapport for tilsyn
- Nr. 18 Verktøyprosjektet - hydrologi 2010-2013. En oppsummering av aktiviteter og resultater. Erik Holmqvist (red.)
- Nr. 19 Flom og jordskred i Nordland og Trøndelag desember 2013. Elin Langsholt, Erik Holmqvist, Delia Welle Kejo
- Nr. 20 Vindkraft i produksjon i 2013
- Nr. 21 FoU-prosjekt 81072 Pilotstudie: Snøskredfarekartlegging med ATES (Avalanche Terrain Exposure Scale) Klassifisering av snøskredterreng for trygg ferdsel
- Nr. 22 Naturfareprosjektet: Delprosjekt 3.1. Hvordan beregne ekstremverdier for gitte gjentakintervaller? Manual for å beregne returverdier av nedbør for ulike gjentakintervaller (for ikke-statistikker)
- Nr. 23 Flomsonekart Delprosjekt Tuv. Kjartan Orvedal, Julio Pereira
- Nr. 24 Summary of the review of the electricity certificates system by the Swedish Energy Agency and the Norwegian Water Resources and Energy Directorate (NVE)
- Nr. 25 Landsomfattende mark- og grunnvannsnett. Drift og formidling 2011. Jonatan Haga Per Alve Glad
- Nr. 26 Naturfareprosjektet: Delprosjekt 1 Naturskadestrategi. Sammenligning av risikoakseptkriterier for skred og flom. Utredning for Naturfareprogrammet (NIFS)
- Nr. 27 Naturfareprosjektet Dp. 6 Kvikkleire. Skredfarekartlegging i strandsonen
- Nr. 28 Naturfareprosjektet Dp. 5 Flom og vann på avveie. "Kvistdammer" i Slovakia. Små terskler laget av stedegent materiale, erfaringer fra studietur for mulig bruk i Norge
- Nr. 29 Reestablishing vegetation on interventions along rivers. A compilation of methods and experiences from the Tana River valley
- Nr. 30 Naturfareprosjektet Dp. 5 Flom og vann på avveie. Karakterisering av flomregimer
- Nr. 31 Småkraftverk: Tetthet og reproduksjon av ørret på utbygde strekninger med krav om minstevannføring Svein Jakob Saltveit og Henning Pavels
- Nr. 32 Kanalforvaltningen rundt 1814 – del av en fungerende statsadministrasjon for det norske selvstendighetsprosjektet. Grunnlovsjubileet 2014
- Nr. 33 Museumsordningen 10 år
- Nr. 34 Naturfareprosjektet Dp. 6 Kvikkleire. Skredfarekartlegging i strandsonen -videreføring
- Nr. 35 Naturfareprosjektet Dp. 5 Flom og vann på avveie. Karakterisering av flomregimer Delprosjekt. 5.1.5. Revisjon av rapport 13-2014
- Nr. 36 Kvartalsrapport for kraftmarknaden 1. kvartal 2014. Gudmund Bartnes (red.)

- Nr. 37 Preliminary regionalization and susceptibility analysis for landslide early warning purposes in Norway
- Nr. 38 Driften av kraftsystemet 2013
- Nr. 39 Naturfareprosjektet Dp. 6 Kvikkleire. Effekt av progressivbruddutvikling for utbygging i områder med kvikkleire: Sensitivitetsanalyse basert på data fra grunnundersøkelser på vegstrekningen Sund-Bradden i Rissa
- Nr. 40 Naturfareprosjektet DP. 6 Kvikkleire. Effekt av progressiv bruddutvikling for utbygging i områder med kvikkleire: Sensitivitetsanalyse-1
- Nr. 41 Bioenergi i Norge
- Nr. 42 Naturfareprosjektet Dp. 5 Flom og vann på avveie. Dimensjonerende korttidsnedbør for Møre og Romsdal, Trøndelag og Nord-Norge. Delprosjekt. 5.1.3
- Nr. 43 Terskelstudier for utløsning av jordskred i Norge. Oppsummering av hydrometeorologiske terskelstudier ved NVE i perioden 2009 til 2013. Søren Boje, Hervé Colleuille og Graziella Devoli
- Nr. 44 Regional varsling av jordskredfare: Analyse av historiske jordskred, flomskred og sørpeskred i Gudbrandsdalen og Ottadalen. Nils Arne K. Walberg, Graziella Devoli
- Nr. 45 Flomsonekart. Delprosjekt Hemsedal. Martin Jespersen, Rengifo Ortega, Julio H. Pereira Sepulveda
- Nr. 46 Naturfareprosjektet Dp. 6 Kvikkleire. Mulighetsstudie om utvikling av en nasjonal blokkprøvedatabase
- Nr. 47 Naturfareprosjektet Dp. 6 Kvikkleire. Detektering av sprøbruddmateriale ved hjelp av R-CPTU
- Nr. 48 En norsk-svensk elsertifikatmarknad. Årsrapport 2013
- Nr. 49 Øvelse Østlandet 2013. Evalueringsrapport
- Nr. 50
- Nr. 51 Forslag til nytt vektsystem i modellen for å fastsette kostnadsnormer i regionalnettene
- Nr. 52 Jord- og sørpeskred i Sør-Norge mai 2013. Monica Sund
- Nr. 53 Årsrapport for utførte sikrings- og miljøtiltak for 2013
- Nr. 54 Naturfareprosjekt DP. 1 Naturskadestrategi Samarbeid og koordinering vedrørende naturfare. En ministudie av Fellesprosjektet E6-Dovrebanen og Follobanen
- Nr. 55 Naturfareprosjektet DP.6 Kvikkleire. Effekt av progressiv bruddutvikling for utbygging i områder med kvikkleire: Numerisk metode for beregning av udrenert brudd i sensitive materialer
- Nr. 56 Naturfareprosjektet DP.6 Kvikkleire. Effekt av progressiv bruddutvikling for utbygging i områder med kvikkleire: Tilbakeregning av Vestfossenskredet
- Nr. 57 Naturfareprosjektet DP.6 Kvikkleire. Sikkerhet ifm utbygging i kvikkleireområder: Effekt av progressiv bruddutvikling i raviner
- Nr. 58 Naturfareprosjektet DP.6 Kvikkleire. Sikkerhet ifm utbygging i kvikkleireområder: Sannsynlighet for brudd med prosentvis forbedring
- Nr. 59 Naturfareprosjektet DP.6 Kvikkleire. Likestilling mellom bruk av absolutt material faktor og av prosentvis forbedring: bruk av spenningsendring for å definere lokalskred og områdeskred
- Nr. 60 Skredfarekartlegging i Høyanger kommune
- Nr. 61 Flaumsonekart Delprosjekt Førde. Kjartan Orvedal og Ivar Olaf Peereboom
- Nr. 62 Naturfareprosjektet Dp. 5 Flom og vann på avveie. Regionalt formelverk for flomberegning i små nedbørsfelt Delprosjekt. 5.1.6.
- Nr. 63 Naturfareprosjektet DP. 3.2 Datasamordning Ministudie av samordning og deling av flom-og skreddata for tre samarbeidende etater
- Nr. 64 Naturfareprosjektet. Delprosjekt 2- Beredskap og krisehåndtering. Delrapport 1 - Beredskapsplaner og krisehåndtering

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Norges vassdrags- og energidirektorat

Middelthunsgate 29
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Telefon: 09575
Internett: www.nve.no

